

Obavy z pandémie vystriedal strach z vojny a rastúcich cien. Viac ako štvrtina respondentov viac dôveruje informáciám o svete a politike od príbuzných a známych ako informáciám z médií.

Bratislava, 17. marec 2022 – Viac ako pandémie koronavírusu sa respondenti obávajú rastúcich cien, vojny na Ukrajine a stavu slovenského zdravotníctva. Až 27,3 % respondentov viac dôveruje informáciám o svete a politike od príbuzných a známych ako informáciám z médií. Títo respondenti sú menej zaočkovaní, veria častejšie konšpiráciám, sú proruskejší a tiež sú o niečo viac ochotní zúčastniť sa parlamentných volieb. Tieto zistenia prináša kontinuálny prieskum postojov obyvateľov „Ako sa máte, Slovensko?“.

Projekt „Ako sa máte, Slovensko?“ dlhodobo sleduje postoje obyvateľov na Slovensku od začiatku prísnych karanténnych opatrení v marci 2020. Prieskumy iniciovali prieskumná spoločnosť MNFORCE, komunikačná agentúra Seesame v spolupráci so Sociologickým ústavom SAV, v. v. i. a Ústavom výskumu sociálnej komunikácie SAV, v. v. i. Od marca 2020 sme zrealizovali trinásť rozsiahlych zisťovaní.

Trinásta vlna výskumu „Ako sa máte, Slovensko?“ prebehla v období 24.2. až 1.3.2022. Zároveň so začiatkom zberu dát sa 24. februára začal vojna na Ukrajine inváziou ruských vojsk. Od začiatku invázie boli hlásené útoky na vojenské i nevojenské ciele a civilné obeť. Väčšina západného sveta ako aj Európska únia odsúdili ruskú agresiu a zaviedla tvrdé ekonomické sankcie. Na Slovensko začali prúdiť tisíce vojnových utečencov z územia Ukrajiny. Epidémia koronavírusu bola v tomto období na Slovensku stabilizovaná, s rozšírením variantu omikron klesla závažnosť ochorenia, ale denné prírastky ako i počet hospitalizovaných ostávali na pomerne vysokých úrovniach.

Obavy z pandémie sú v porovnaní s inými hrozbami na nízkej úrovni

Najväčšie obavy respondenti pociťujú z rastúcich cien energií a inflácie (85,7 %), z vojny na Ukrajine (78,2 %) a stavu slovenského zdravotníctva (77 %). Pomerne veľké obavy pociťujú tiež z popularity extrémistických a antisystémových skupín na Slovensku (64,7 %) a z príchodu utečencov z krajín sužovaných vojnou (62,6 %). Z pandémie koronavírusu má obavy iba 44,5 % respondentov.

V porovnaní s decembrom 2021 tiež klesol počet respondentov, ktorí sa cítia byť pandemiou koronavírusu ohrození (v decembri 2021 ich bolo 31,8 %, vo februári/marci 2022 ich je iba 24 %).

Do akej miery máte obavy z nasledujúcich skutočností (zrátané odpovede 1 až 4 na škále 1-veľmi sa obávam, 10-vôbec sa neobávam)

	obávam sa
Rastúce ceny energií, inflácia	85,7 %
Vojna na Ukrajine	78,2 %
Stav slovenského zdravotníctva	77,0 %
Popularita extrémistických a antisystémových skupín na Slovensku	64,7 %
Príchod utečencov z krajín sužovaných vojnou	62,6 %
Pandémia koronavírusu	44,5 %

Aký zdroj informácií o svete a politike je dôveryhodnejší

Respondentom sme položili otázku „Ako dôveryhodné je pre vás to, čo sa o politike a svete dozviete z televízie, rozhlasu alebo si prečítate v novinách v porovnaní s tým, čo vám o politike a svete povedia príbuzní a známi?“. Odpovedať mohli na škále od 1 – „oveľa dôveryhodnejšie je pre mňa to, čo sa dozviem z televízie, novín či rozhlasu“ po 10 „oveľa dôveryhodnejšie je pre mňa to, čo sa dozviem od príbuzných a známych“. Pre 35,2 % respondentov sú dôveryhodnejšie médiá (zrátané body 1 až 4 škály) a pre 27,3 % príbuzní a známi (zrátané body 7 až 10 škály), 37,5 % respondentov si pri odpovedi na túto otázku zvolilo stred škály (body 5 a 6).

Zároveň tiež platí, že respondenti, ktorí viac dôverujú pri informáciách o svete a politike svojim príbuzným a známym, výrazne menej často sledujú večerné správy v televízii, počúvajú správy v rozhlase alebo čítajú noviny (až 37 % z nich takto sleduje správy maximálne raz za týždeň, prípadne ich vôbec nesleduje). Informáciám od známych v porovnaní s informáciami z médií výrazne viac dôverujú muži a voliči strán Smer-SD, Republika a Kotlebovci ĽS-NS

Respondenti, ktorí pri získavaní informácií o svete a politike viac dôverujú svojim príbuzným a známym ako médiám, sú zároveň menej zaočkovaní, proruskejší a voličsky mobilizovanejší.

Spomedzi tých respondentov, ktorí viac dôverujú pri získavaní informácií o svete a politike svojim príbuzným a známym je zaočkovaných proti koronavírusu iba 35,2 % (pričom medzi respondentmi, ktorí viac dôverujú médiám je to 61,9 %) a zároveň viac dôverujú konšpiračným teóriám (až 71,1 % z nich súhlasí s výrokom „Skutočnosť je zväčša iná, než sa nám podsúva, svetom hýbu mocné tajné skupiny podľa utajeného scenára“, pričom medzi respondentmi, ktorí viac dôverujú médiám je to iba 25 %).

Až 45,8 % respondentov, ktorí pri získavaní informácií o svete a politike viac dôverujú svojim príbuzným a známym odpovedá, že spôsobom života, kultúrou a hodnotami je im bližšia východná Európa (medzi respondentami, ktorí viac dôverujú médiám je tento podiel len 21,9 %). Podobne platí, že až 23,1 % respondentov s väčšou dôverou v informácie od príbuzných a známych si myslí, že Slovensko by geopoliticky malo stáť na strane Ruska (a naopak na stranu Ruska sa prikláňa iba 4,5 % tých, ktorí viac dôverujú médiám).

Respondenti, ktorí viac pri získavaní informácií o svete a politike dôverujú svojim príbuzným a známym ako médiám častejšie uvádzajú, že ak by sa voľby konali budúci víkend, tak by sa ich zúčastnili (82,4 %) ako tí, ktorí viac dôverujú médiám (76,1 %).

„Rastúce ceny a napadnutie Ukrajiny vojskami Ruskej federácie pomáhajú rýchlo zabudnúť na obdobie pandémie. Dva roky po jej začiatku na Slovensku sa s výrazným nárastom pred klesajúcimi obavami z koronavírusu ocitajú obavy z rastúcich cien, stavu nášho zdravotníctva a vojny na Ukrajine.“ komentuje výsledky výskumu Miloslav Bahna zo Sociologického ústavu SAV.

„Ukazuje sa, že nedôvera v klasické médiá ako sú televízia, rozhlas či tlač a naopak väčšia dôvera v informácie z okruhu známych či príbuzných výrazne súvisí nielen s postojom k očkovaniu, ale i s politickými preferenciami, geopolitickou a kultúrno-hodnotovou orientáciou ako i vierou v konšpirácie. Antivakcinačné, konšpiračné a proruské postoje v slovenskej verejnosti sa podľa všetkého šíria viac na základe osobných kontaktov (prípadne

cez sociálne siete) a obchádzajú klasické médiá. Dôležitým zistením je tiež fakt, že respondenti nedôverujúci médiám sú v súčasnosti (asi aj pod vplyvom epidémie a prijímaných opatrení ako i vyhrotenej diskusie o amerických vojenských základniach) mobilizovanejší a ochotnejší ísť k voľbám ako respondenti, ktorí médiám dôverujú viac.“ – uzatvára Robert Klobucký zo Sociologického ústavu SAV.

Poznámky

Použité výskumy:

Ako sa máte, Slovensko?, Február / marec 2022, MNFORCE, Seesame, SÚ SAV a ÚVSK SAV, 24.2. - 1.3.2022., N=1 000

Použité výskumy sú reprezentatívne pre online populáciu Slovenska.

Dáta zo série výskumov „Ako sa máte, Slovensko?“ budú dlhodobo k dispozícii odbornej verejnosti v Slovenskom archíve sociálnych dát (<http://sasd.sav.sk>). Kľúčové zistenia sú tiež k dispozícii na stránke <https://www.akosamateslovensko.sk/>.

Kontakt pre médiá

Michaela Lukovičová

0907627189

lukovicova@seesame.com